

-ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ..... -

Θα πρέπει πιστεύουμε, να προσπαθούμε να δείξουμε και να αποκαλύψουμε όλες εκείνες τις σχέσεις της πολιτικής εξουσίας οι οποίες ελέγχουν στην πραγματικότητα το κοινωνικό σώμα και το καταπιέζουν ή το καταστέλλουν.

Συνηθίζουμε να πιστεύουμε ότι η εξουσία βρίσκεται στα χέρια της κυβέρνησης και ασκείται μέσω ενός αριθμού ιδιαίτερων θεσμών, όπως η διοίκηση, η αστυνομία, ο στρατός και ο κρατικός μηχανισμός. Όλοι αυτοί οι θεσμοί δημιουργήθηκαν για να επεξεργάζονται και να μεταβιβάζουν έναν ορισμένο αριθμό αποφάσεων, στο όνομα του έθνους ή του κράτους, ώστε να εφαρμόζονται και να τιμωρούν όσους δεν υπακούουν. **Η πολιτική εξουσία, όμως, ασκείται επίσης με τη μεσολάβηση ενός αριθμού θεσμών που, φαινομενικά και μόνο, μοιάζουν να μην έχουν τίποτε κοινό με την πολιτική εξουσία και να είναι ανεξάρτητοι απ' αυτήν, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι.** Ο σκοπός είναι να διατηρηθεί στην εξουσία μια ορισμένη κοινωνική τάξη και ν' αποκλείσουν απ' τα όργανα της εξουσίας μια άλλη κοινωνική τάξη.

Τίθεται επομένως ένα πολιτικό καθήκον: οφείλουμε να ασκήσουμε κριτική στη λειτουργία των **θεσμών που μοιάζουν να είναι 'ουδέτεροι' και ανεξάρτητοι, με τρόπο ώστε η πολιτική βία η οποία πάντοτε ασκούνταν συγκαλυμμένα μέσω αυτών, να έρθει στο φως.**

Η πολιτική εξουσία πηγαιίνει πολύ βαθύτερα απ' όσο υποψιαζόμαστε ' υπάρχουν κέντρα και **αόρατα, ελάχιστα γνωστά σημεία υποστήριξης** ' η αληθινή της στερεότητα ίσως να βρίσκεται επομένως ακριβώς εκεί όπου δεν το περιμένουμε. Δεν αρκεί να λέμε πως πίσω απ' τις κυβερνήσεις και τον κρατικό μηχανισμό βρίσκεται η κυρίαρχη τάξη - πρέπει να εντοπίσουμε το σημείο δράσης, τις θέσεις και τις μορφές με τις οποίες ασκείται η κυριαρχία της. Και επειδή η κυριαρχία αυτή δεν είναι απλά η έκφραση με πολιτικούς όρους της οικονομικής εκμετάλλευσης, αλλά το όργανό της και, κατ' επέκταση, η συνθήκη που την καθιστά δυνατή, η κατάργηση της μιας πετυχαίνεται μέσω της πλήρους σύλληψης της άλλης. Επομένως **εάν δεν αναγνωρίσουμε τα σημεία στήριξης της ταξικής εξουσίας, κινδυνεύουμε να τ' αφήσουμε να συνεχίσουν να υπάρχουν ' και να δούμε την ταξική εξουσία να ανασυγκροτείται ακόμα και ύστερα από μια εμφανώς επαναστατική πορεία.**

Το πρόβλημα της "Υπέρτατης Εξουσίας" (τι είναι ο Υπέρτατος Άρχων; πώς συστήνεται ως τέτοιος; ποιοι δεσμοί υπακοής συνδέουν τα άτομα μ' αυτόν;) παρεμποδίζει την ανάλυση. Ανάμεσα σε κάθε σημείο του κοινωνικού σώματος, ανάμεσα σ' έναν άνδρα και σε μια γυναίκα, ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας, ανάμεσα στον καθηγητή και τον μαθητή, ανάμεσα σ' αυτόν που ξέρει και σ' αυτόν που δεν ξέρει, υπάρχουν σχέσεις εξουσίας που δεν είναι απλά και μόνο η προβολή της μεγάλης εξουσίας του Υπέρτατου Άρχοντα στο άτομο ' είναι μάλλον το συγκεκριμένο, μεταβαλλόμενο έδαφος όπου θεμελιώνεται η εξουσία του Υπέρτατου Άρχοντα, οι συνθήκες που της επιτρέπουν να λειτουργεί. Η οικογένεια «δεν είναι η απλή αντανάκλαση ή η επέκταση της εξουσίας του κράτους ' δεν ενεργεί ως αντιπρόσωπος του κράτους σε σχέση με τα παιδιά, όπως και το αρσενικό δεν ενεργεί έτσι απέναντι στο

θηλυκό. Για να λειτουργήσει το κράτος με τον τρόπο που λειτουργεί, πρέπει να υπάρχουν ανάμεσα σε αρσενικό και θηλυκό ή σε ενήλικο και παιδί πολύ ειδικές σχέσεις κυριαρχίας που έχουν την δική τους μορφή και σχετική αυτονομία».¹

Η θεματική επομένως η οποία υποστηρίζει πως οι πατέρες, οι σύζυγοι, οι εργοδότες, οι δάσκαλοι, όλοι αντιπροσωπεύουν μια κρατική εξουσία, που η ίδια “αντιπροσωπεύει” τα συμφέροντα μιας τάξης, δεν λαμβάνει υπόψη την συνθετότητα των δρώντων μηχανισμών, την ειδικότητά τους, ούτε τα αποτελέσματα της αλληλεξάρτησης, της συμπληρωματικότητας και καμιά φορά της ανάσχεσης, τα οποία παράγει αυτή ακριβώς η ποικιλία. Η εξουσία δεν οικοδομείται από τις “θελήσεις” (ατομικές ή συλλογικές) ούτε απορρέει από συμφέροντα. **Η εξουσία κατασκευάζεται και λειτουργεί στη βάση ιδιαίτερων εξουσιών, μυριάδων εκρών, μυριάδων αποτελεσμάτων εξουσίας. Αυτό ωστόσο το σύνθετο πεδίο δεν είναι ανεξάρτητο από τις οικονομικές διαδικασίες και τις παραγωγικές σχέσεις, ούτε και μπορεί να έχει νόημα έξω απ' αυτές.**

Το σύνολο των “σχέσεων δύναμης” σε μια δεδομένη κοινωνία αποτελεί με αυτή την έννοια το “πεδίο του πολιτικού” και μια “πολιτική” είναι μια λίγο πολύ σφαιρική στρατηγική για το συντονισμό και τη διεύθυνση αυτών των σχέσεων. Αυτό σημαίνει ότι το πολιτικό δεν είναι κάτι που “καθορίζει σε τελική ανάλυση”, ή “επικαθορίζει”, σχέσεις που είναι στοιχειώδεις και από την φύση τους “ουδέτερες”. Κάθε σχέση δύναμης συνεπάγεται κάθε στιγμή μια σχέση εξουσίας, και κάθε σχέση εξουσίας κάνει μια αναφορά, ως αποτέλεσμά της αλλά επίσης και ως συνθήκη δυνατότητάς της, σ' ένα πολιτικό πεδίο του οποίου αποτελεί μέρος. Όταν λέμε ότι “**τα πάντα είναι πολιτικά**”, επιβεβαιώνουμε αυτή την πανταχού παρουσία των σχέσεων δύναμης και την εμμένειά τους σ' ένα πολιτικό πεδίο.

Μια τέτοια ανάλυση δεν πρέπει να συμπύσσεται μέσω μιας παραπομπής των πάντων στην ατομική ευθύνη (ένας υπαρξισμός της αυτο-μαστίγωσης) ούτε πρέπει να παρακάμπτεται από βολικές μετατοπίσεις: “όλα προέρχονται απ' την οικονομία της αγοράς”, ή “απ' την καπιταλιστική εκμετάλλευση” κλπ. Οι στρατηγικές που θα καταστήσουν δυνατή την τροποποίηση των σχέσεων δύναμης μένει να επινοηθούν. Το πρόβλημα δεν είναι τόσο να ορίσουμε μια πολιτική “τοποθέτηση” (την οποία διαλέγουμε από ένα προϋπάρχον σύνολο δυνατοτήτων) αλλά **να φανταστούμε και να δημιουργήσουμε νέα σχήματα νέες μορφές πολιτικοποίησης.**

Υπάρχει κάποια «πολιτική» που περιέχει την ορθή και οριστική λύση σε σχέση με την τρέλα; τα προβλήματα συμπεριφοράς; το έγκλημα και την τιμωρία; ή την σεξουαλικότητα; Όχι, αυτά είναι που θέτουν ερωτήματα στην πολιτική: η πολιτική οφείλει αλλά ποτέ δεν απαντάει πλήρως. Σκεφτόμενοι το θέμα των σχέσεων αυτών των εμπειριών με την πολιτική, δεν είμαστε υποχρεωμένοι να αναζητήσουμε “την” πολιτική, “την” λύση που θα καθόριζε οριστικά τη μοίρα τους. Μπροστά στον κίνδυνο «ζωοποίησης του ανθρώπου», αυτό που πρέπει να επιδιώκουμε είναι **τοπικοί, αποκεντρωμένοι, επί μέρους αγώνες και μέτωπα ενάντια στην «μικροφυσική» της εξουσίας.**

Αυτόνομη Πρωτοβουλία

1 M. Foucault: “Η ιστορία της σεξουαλικότητας”, στο *Η μικροφυσική της εξουσίας*, εκδ. ύψιλον.